

Strateški načrt SKP 2021 - 2027:

aktivnosti in usmeritve Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Dr. Darja Majkovič

Generalna direktorica
Direktorata za kmetijstvo, MKGP

Pregled pravnega okvira

VEČLETNI FINANČNI OKVIR ZA OBDOBJE 2021-2027 NEXT GENERATION

EVROPSKI STRATEŠKI DOKUMENTI

- Evropski zeleni dogovor
- Strategija „od vil do vilic“
- Strategija za biotsko raznovrstnost do leta 2030

Prihodnost preskrbe s hrano
in kmetijstva

Uredba o podpori za strateške
načrte
Uredba o trgih
Horizontalna uredba

Uredba o prehodem obdobju

Izvedbeni in delegirani akti EK

Usmeritve EK glede podpor
SKP

Partnerski sporazum med EK
in RS

Strateški načrt SKP

Nacionalne uredbe
Javni razpisi
Javna naročila

NACIONALNI STRATEŠKI DOKUMENTI

- Strategija razvoja Slovenije 2030
- Resolucija Naša hrana...

Večletni finančni okvir 2021-27

Sredstva za Slovenijo (v tekočih cenah) – 1,8 mrd EUR:

- za II. steber oziroma za politiko razvoja podeželja iz VFO: 795,6 mio EUR;
- za II. steber oziroma za politiko razvoja podeželja iz NGEU: 74,5 mio EUR;
- za neposredna plačila I. stebra: 920,7 mio EUR;
- za vinogradništvo v okviru I. stebra: 33,9 mio EUR;
- za čebelarstvo v okviru I. stebra: 4,5 mio EUR

– Najvišja stopnja prispevka EKSRP:

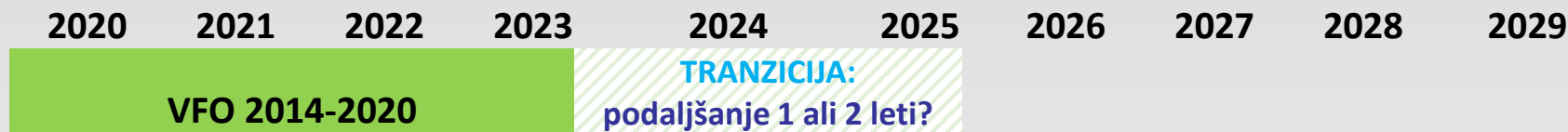
- **85 %** upravičenih javnih odhodkov v manj razvitih regijah;
- **65 %** upravičenih odhodkov za plačila za naravne omejitve ali druge omejitve, značilne za posamezno območje;
- **43 %** upravičenih javnih odhodkov v drugih regijah;

- **Stopnja sofinanciranja za okoljske, podnebne in druge upravljavske obveznosti...**, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev, **za neproduktivne naložbe**, za podporo **EIP** in za **LEADER** (CLLD): **80 %** upravičenih javnih odhodkov.

Stanje pogajanj na EU ravni

NextGen razvoj podeželja => kot del PRP 14 ali strateškega načrta 2021-2027

VFO 2021-2027

-
- „**splošni pristop**“ k reformnemu svežnju SKP
 - izhodišče za **trialoge** med Svetom EU, EK in EP
 - **zamik reforme SKP**
 - **uredba za podporo iz skladov EKJS in EKSRP za leto 2021**: omogoča nadaljevanje izvajanja podpore iz obeh stebrov v prehodnem obdobju (koledarsko leto 2021)
 - **razprave še potekajo**: ključno vprašanje: dolžina prehodnega obdobja

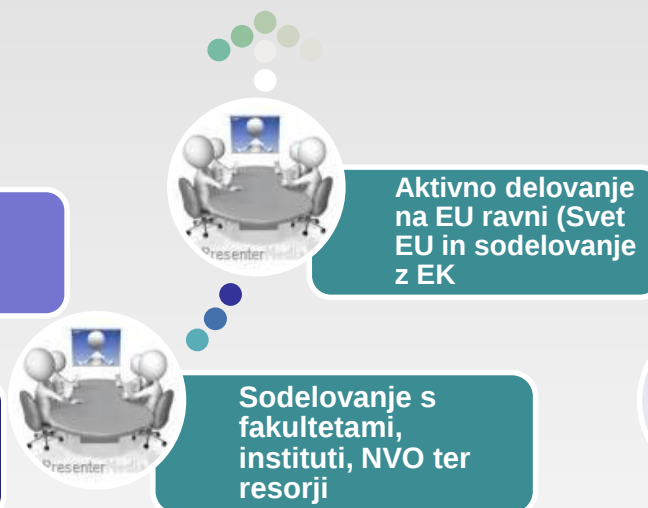

Dosedanje aktivnosti MKGP

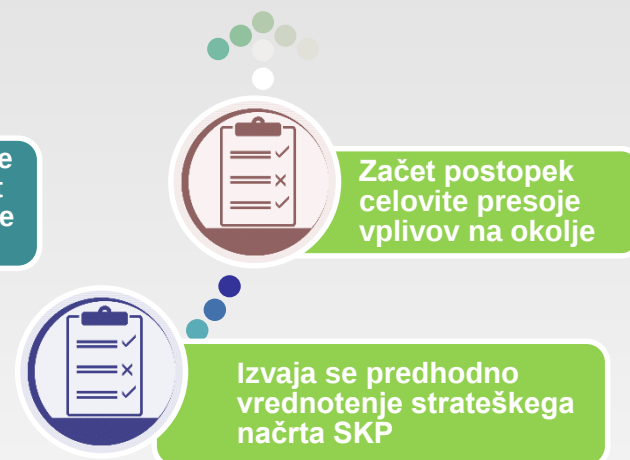
ORGANIZACIJA DELA

SODELOVANJE NA VEČ RAVNEH

CPVO in VREDNOTENJE

Poteka izrazito intenzivna priprava SN 2021-2027

Kaj razlikuje PRP 14-20 od Strateškega načrta 21-27

PRP 2014-2020

- ✓ le II. steber SKP – EKSRP
- ✓ 3 cilji, 6 prednostnih nalog, 18 prednostnih področij, horizontalni cilj
- ✓ mejniki le v 2018 in cilji 2023
- ✓ N+3

STRATEŠKI NAČRT 2021-2027

- ✓ I. steber in II. steber SKP – EKJS in EKSRP
- ✓ 3 splošni in 9 specifičnih ciljev, horizontalni cilj
- ✓ (dvo)letni mejniki in cilji
- ✓ znesek na enoto
- ✓ N+2

- skupni okvir spremljanja in vrednotenja (kazalniki stanja (48), učinka (35), rezultata (38) in vpliva (28))
- obvezni minimalni ali maksimalni deleži sredstev za posamezne vsebine (okolje in podnebje min 30 % EKSRP, LEADER min 5 % EKSRP, mladi kmetje 2,58 mio, tehnična pomoč max 4 %)
- intervencijska logika

SWOT ANALIZA

IDENTIFIKACIJA IN PRIORITIZACIJA POTREB

INTERVENCIJSKA STRATEGIJA

IZBIRA INTERVENCIJ IN
DOLOČITEV FINANČNIH SREDSTEV

KAZALNIKI REZULTATA

Splošni in specifični cilji SKP 2021-2027

Spodbujanje znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu in na podeželskih območjih (HORIZONTALNI CILJ)

- (4) Podnebne spremembe
- (5) Trajnostni razvoj, učinkovito upravljanje naravnih virov
- (6) Varstvo biotske raznovrstnosti

- (7) Mladi kmetje, podjetništvo
- (8) Zaposlovanje, rast, socialna vključenost, lokalni razvoj
- (9) Izboljšanje odziva kmetijstva na zahteve družbe

NOV CILJ: dodatna sredstva NextGen razvoj podeželja: 75 mio €

- (10) **COVID-19** - krepitev odpornosti in prehoda na zeleno, digitalno...

- (1) Vzdržni dohodki in odpornost kmetij
- (2) Tržna usmerjenost in konkurenčnost
- (3) Izboljšanje položaja v verigah vrednosti

1. Ohranjanje dohodkovnega položaja

Neposredna plačila 2023-27

I. steber

- **Enotno plačilo na hektar** (ukinitvev plačilnih pravic) - 63% nacionalne ovojnice za NP (če ostane 20% za okoljsko shemo)
- **Capping** (prostovoljen za DČ)
- **Shema za mlade kmete** - 2% nacionalne ovojnice za NP,
- **Okoljska shema** - predlog PRED 20% nacionalne ovojnice za NP
- **Proizvodno vezana plačila** -13% nacionalne ovojnice za NP +2% za beljakovinske rastline
- **Definicije:**
 - Pravi kmet
 - Vstopni prag
 - Upravičen hektar

Zakaj ukinitve plačilnih pravic?

- ❖ **Enotno plačilo** pomeni bolj **odprt, razumljiv in pregleden sistem**
 - ni več skritih **zgodovinskih dodatkov**/drugačne proizvodne usmeritve teh kmetij.
- ❖ **Enaka obravnava**
 - vsi kmetje dobijo enako osnovno dohodkovno podporo na ha
 - podpora za vsa upravičena kmetijska zemljišča (kmetje niso ujetniki stanja iz leta 2015, saj se PP lahko prejmejo le še s prodajo ali iz NR)
- ❖ **Boljši izkoristek EU sredstev**
 - ni neuveljavljenih PP
 - pojav „zofa kmetov“ - velika vrednost PP na malem številu hektarjev KZU
- ❖ **Poenostavitev**
 - PP predstavljajo dodatno **administrativno breme** za kmete in agencijo/**tveganje za finančni sklad** – ugotovitve **površinske revizije**

Proizvodno vezane podpore 2023-2027

❖ Le za sektorje v težavah (13 % (17mio €))

- Možno dodatna +2% za beljakovinske rastline (vključitev v okoljsko shemo).
- *Scenarij: vključitev sektorja krav dojl, drobnice, biki/voli, mleko v GO, strna žita...*

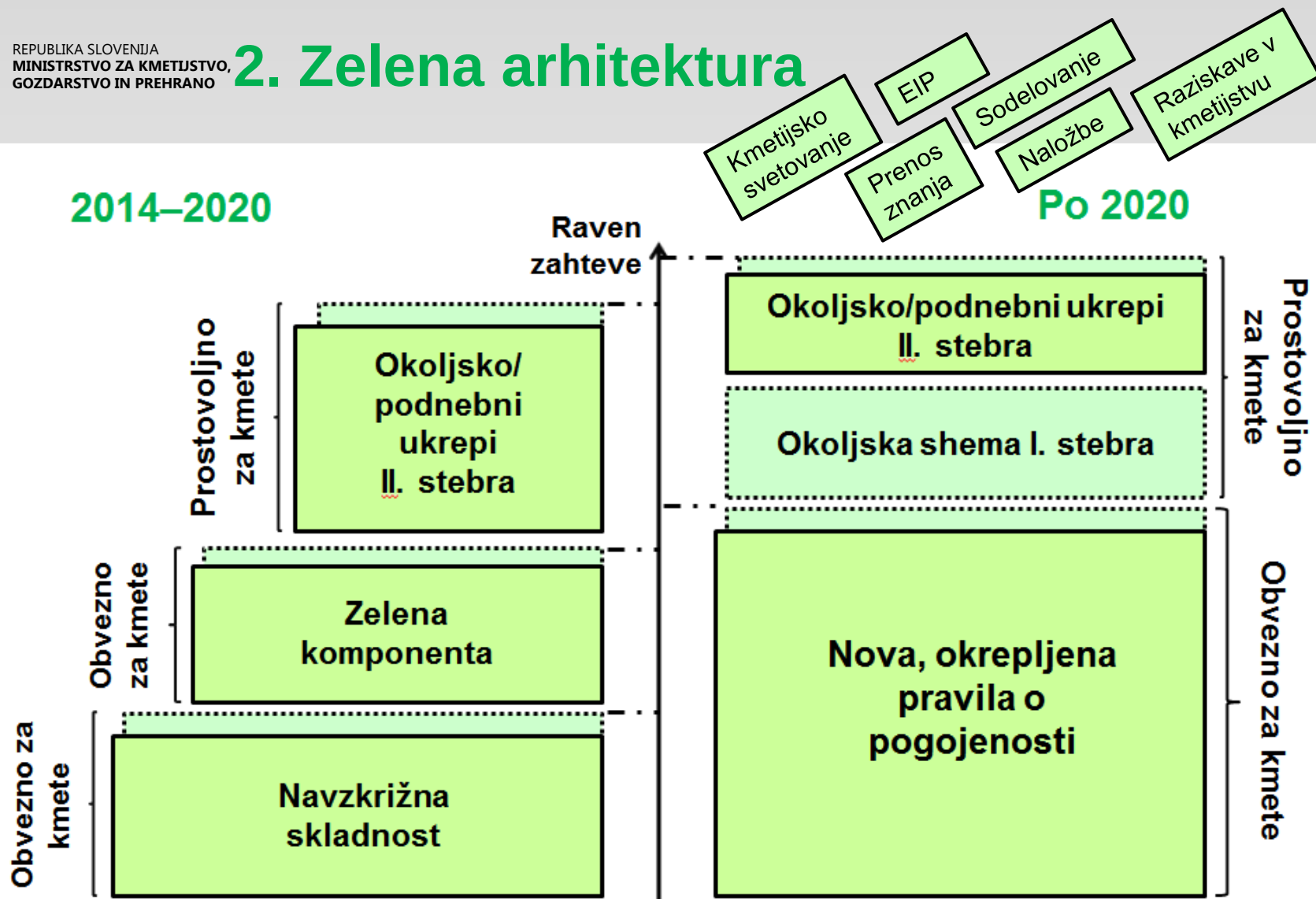
❖ Lahko le za višanje konkurenčnosti, kakovosti ali okoljskih vidikov pri sektorju v težavah

- ❖ *Scenarij: PVP v sektorju se veže le na sheme kakovosti, EK, GO...*

❖ Možna vključitev katerega od sektorjev v OP (v tem primeru prenos sredstev iz NP 3%, po predlogu PRED tudi 5%)

2. Zelena arhitektura

EU
zeleni dogovor

Strategija „Od vil
do vilic“

Strategija EU za biotsko
raznoverstnost do leta 2030

Shema za podnebje in okolje t.i. okoljska shema

- ❖ Je **obvezna shema** za DČ in **prostovoljna** za kmete.
- ❖ **Gre za enostavnejše, praviloma enoletne nadstandardne obveznosti, za katero država dodeli letno:**
 - proizvodno nevezano plačilo na hektar kmetijskih površin ali
 - plačilo predstavlja nadomestilo za dodatne stroškov in izgubljen dohodek zaradi teh nadstandardnih obveznosti (obvezno v primeru plačila na žival).
 - *Scenarij: možna vključitev nekaterih sektorjev za katere se je v preteklosti ali se bo izvajalo PVP plačilo in za katere bi lahko vključili doseganje zahtev okoljskega nadstandarda (npr. krave dojilje, drobnica, tudi beljakovinske rastline...).*
- ❖ **Ni predvidenih vstopnih pragov, plačilo le tistemu, ki okoljsko shemo izvaja.**
- ❖ **Predlog PRED : shema predstavlja 20% nacionalne ovojnice za neposredna plačila**
 - možnost znižanja tega deleža zaradi upoštevanja sredstev za področje okolja in podnebnih sprememb prek ukrepov II. stebra (KOPOP; EK in naložbe, ki ustrezajo okoljskim ciljem).

Kmetijsko-okoljski-podnebni ukrep po 2020

„KOPOP“ je ena od intervencij v okviru okoljskih, podnebnih in drugih upravljavskih obveznosti (65. člen Uredbe o strateških načrtih), ki naslavlja specifične cilje (SC) 4, 5 in 6

Bodoči „KOPOP“ – 2 shemi:

- „management“ shema

vsaka pod-intervencija vključuje več predpisanih pogojev, ki jih mora kmet izpolniti v celoti = **paket pogojev (ni več obveznih in izbirnih zahtev)**

- rezultatsko usmerjena shema

le na določenih območjih za ohranjanje biotske raznovrstnosti = pomemben je rezultat (npr. št. določenih rastlinskih vrst na travniku)

Paketni pristop – 2 nivoja:

- nivo spec. ciljev: 4, 5 in 6

7 velikih paketov

- podnebne spremembe,
- trajnostna energija,
- vode, tla, zrak,
- biotska raznovrstnost in krajina

razčlenjenih dalje na

- nivo intervencije „KOPOP“:

vključuje več pod-intervencij => PAKETI zahtev kot pod-ukrepi KOP 2007–2013)

Prispevek k varstvu biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatom in krajine

DEJSTVA

- ❑ Upad biodiverzitete
- ❑ Dosedanje prostovoljne naravovarstvene KOPOP operacije niso dale želenih rezultatov.
- ❑ V teku predsodni postopki pri EK zaradi neizpolnjevanja zakonodaje EU (Ptičje in Habitatne direktive)

Polnaravni habitati in
ekstenzivno kmetijstvo –
veliko število vrst in
traviščnih habitatov

Intenzifikacija
kmetijstva –
postopen upad
števila vrst in
traviščnih habitatov

Intenzivno
kmetijstvo – visok
vnos hranil, znaten
upad števila vrst in
traviščnih habitatov

INTERVENCIJE

potrebno razmisliti o novih
intervencijah z drugačnimi pristopi

- ✓ rezultatsko usmerjene intervencije,
- ✓ območje-specifične intervencije,
- ✓ intervencije prilagojene ekološkim zahtevam rastlinskih in živalskih vrst,
- ✓ priprava upravljaljskih načrtov, ...

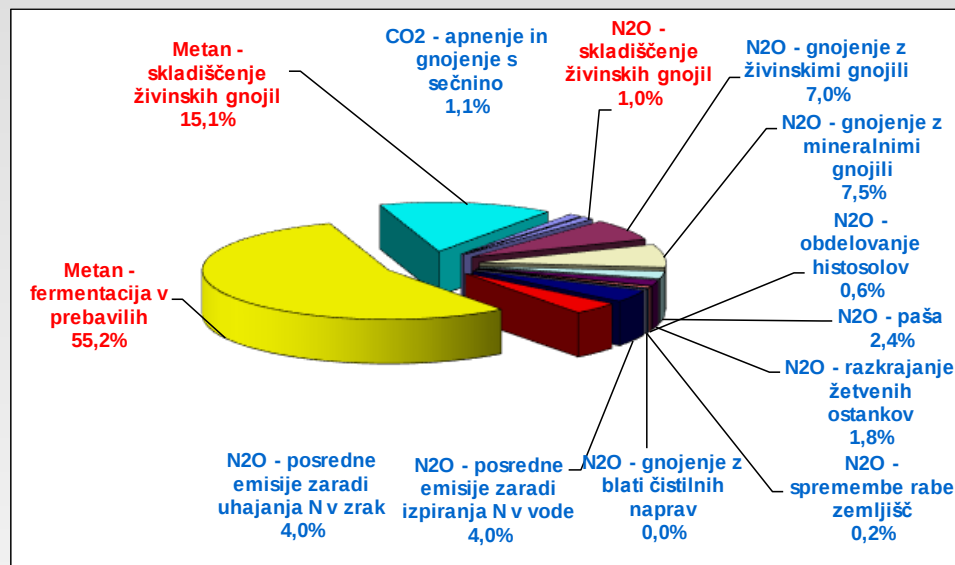
- ✓ **nova rezultatsko usmerjena intervencija** za ohranjanje ekstenzivnih vrstno bogatih travnikov „pisan travnik“;
- ✓ **uvedba Natura plačil** na določenih najbolj kritičnih območjih Nature 2000
- ✓ **podpora neproizvodnim naložbam** (mejice, renaturacije...)
- ✓ **individualni upravljaljski načrti za kmetije**
- ✓ **pilotni in EIP projekti**
- ✓ **nakup specialne mehanizacije** itd.

3. Soočenje s podnebnimi spremembami in upravljanje s tveganji

DEJSTVA

- ❑ Velika ranljivost kmetijstva in gozdarstva.
- ❑ Kmetijstvo = vir emisij metana (reja prežvekovalcev in ravnanje z gnojem in gnojevko) ter N₂O (upravljanje in tehnološke rešitve rabe mineralnih in živinskih gnojil).
- ❑ K TGP največ prispeva reja govedi – 67,6 % in gnojenje z mineralnimi gnojili – 7,7 %.
- ❑ Premalo izkoriščen potencial OVE.

Vir: KIS, 2019

potrebno razmisliti o novih intervencijah v smeri:

- ✓ zmanjševanja TPG iz živinoreje
- ✓ zmanjševanja TPG iz rastlinske proizvodnje
- ✓ sekvestracije ogljika v tleh
- ✓ povečanja odpornosti
- ✓ sanacije po naravnih nesrečah
- ✓ vzajemnega sklada (v smislu stabilizacije dohodkov in ne prilagajanja)

INTERVENCIJE

- ✓ Zmanjševanje TPG iz **živinoreje** in iz **rastlinske proizvodnje**
- ✓ Ureditev **skladiščnih kapacitet**
- ✓ Izkoriščanje **potenciala živinskih gnojil in sekundarnih produktov** kmetijske pridelave
- ✓ Ohranjanje **organske snovi** v tleh
- ✓ Investicije v **prilagajanje podn. sprem.** (namakalni sistemi, ureditev vodnega vira...)
- ✓ **Obnova kmetijskega potenciala in gozdov** po naravnih nesrečah
- ✓ **Naložbe v OVE** in učinkovita rabe energije
- ✓ **VZAJEMNI SKLAD** kot del dohodkovne varnostne mreže

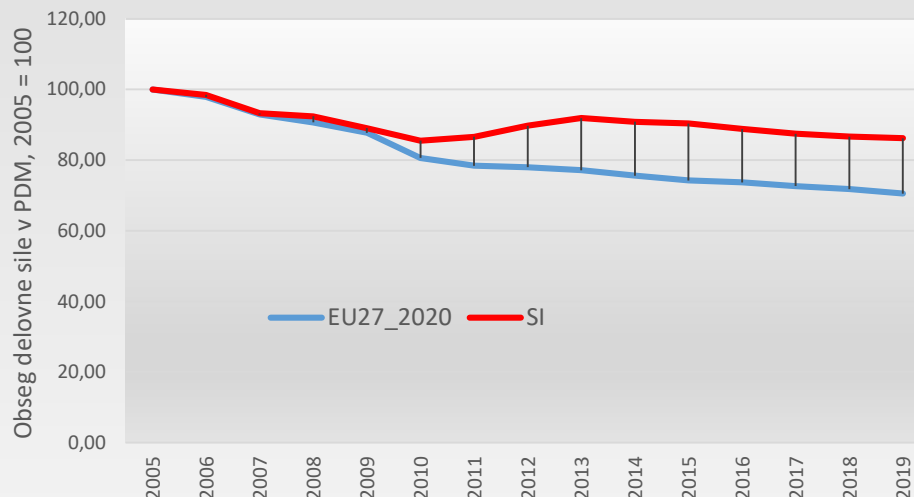

4. Dvig konkurenčnosti in tržne usmerjenosti

DEJSTVA

- ❑ Razdrobljenost KZU, izrazita majhnost KMG, neugodna starostna struktura.
- ❑ Pretežni del KZU in KMG v OMD.
- ❑ Slovenija spada v krog držav EU-28, kjer 1 PDM obdela najmanj ha kmetijskih zemljišč v uporabi.
- ❑ Produktivnost dela, merjena z BDV/PDM, še zmeraj krepko zaostaja in predstavlja le 37 % produktivnosti dela v EU.
- ❑ Otežen dostop do virov financiranja.

Gibanje obsega delovne sile v kmetijstvu EU-27 in SI, 2005-2019, 2005=100

INTERVENCIJE

potrebno razmisliti o novih intervencijah v smeri:

- ✓ **Povečanje produktivnosti**, vključno s preходом v krožno gospodarstvo (kmetijstvo, ŽPI)
- ✓ **Kolektivnih vlaganj**
- ✓ **Specifična obravnava**: gorskih OMD, majhnih kmetij in EKO kmetij => povečanje tržne naravnosti

- ✓ **Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj**, vključno z digitalizacijo ter preходом v krožno gospodarstvo
- ✓ Naložbe v izboljšanje produktivnosti kmetijskih zemljišč
- ✓ **Naložbe mladih kmetov**
- ✓ **Finančni instrumenti**
- ✓ **Sektorske intervencije** (sadje & zelenjava, vino, čebele...)
- ✓ **Kolektivne naložbe**
- ✓ **Investicije za gorske OMD, EKO kmetije in majhne kmetije**

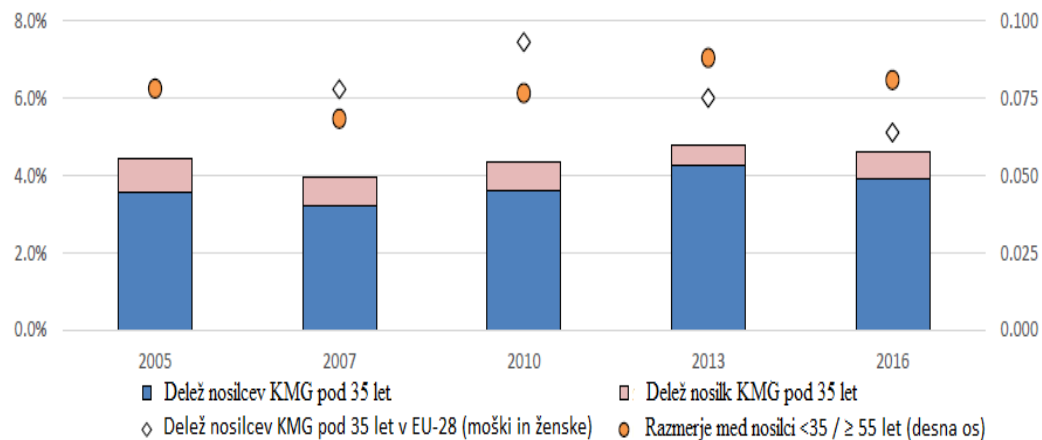

5. Generacijska pomladitev, start-upi

DEJSTVA

- ❑ Povprečna starost nosilca KMG je leta 2016 znašala 57 let, kar je skoraj 7 let več od povprečne starosti polnoletnih prebivalcev Slovenije in se ne znižuje.
- ❑ Dobre štiri petine KZU imajo v upravljanju nosilci KMG, stari 41 let in več.
- ❑ Delež mladih gospodarjev v RS je manj kot 5 %.
- ❑ Otežen dostop do zemlje, kapitala...

Delež nosilcev kmetijskih gospodarstev pod 35 let po spolu v letih 2005 - 2016, Slovenija - EU

INTERVENCIJE

potrebno razmisliti o novih
intervencijah v smeri:

- ✓ Olajšanja pričetka kmetovanja,
- ✓ Izboljšanju dostopa do KZU,
- ✓ Izboljšanju dostopa do kapitala,
- ✓ Celovitega „podpornega“ servisa v smislu dostop do znanja, svetovanja...

- ✓ **Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov** in zagon podeželskih podjetij
- ✓ **Dohodkovna dopolnilna podpora** v okviru I. stebra;
- ✓ **Naložbe za mlade kmete**
- ✓ **Podporna vloga AKIS za mlade kmete** (prenos znanja, svetovanje, sodelovanje...)

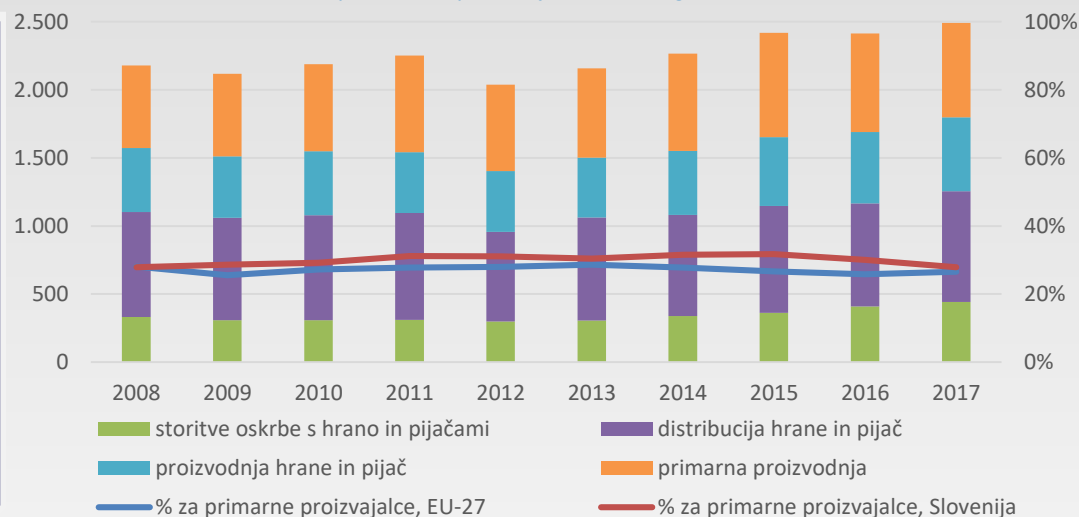

6. Krepitev verig vrednosti in položaja kmeta v njih

DEJSTVA

- ❑ Delež BDV primarnih proizvajalcev v verigi preskrbe s hrano okrog 30 %. Glavnina dodane vrednosti pri trgovcih.
- ❑ Prešibka povezanost => težje zagotavljajo ekonomije obsega, težje konkurirajo uvozu, višji stroški.
- ❑ Kmet je v šibkejšem pogajal. položaju.
- ❑ Asimetrija v prenosu rasti cen: ta se ne prenese do primarnega proizvajalca.

Dodana vrednost primarnih proizvajalcev v verigi oskrbe s hrano v mio €

potrebno razmisliti o novih
intervencijah v smeri:

- ✓ Razvoja močnih in odpornih verig vrednosti
- ✓ Boljše tržne organiziranosti pridelovalcev za skupen nastop na trgu
- ✓ Shem kakovosti in promocije
- ✓ Krepitev kratkih dobavnih poti in lokalnih trgov

INTERVENCIJE

- ✓ **Vlaganja v razvoj močnih in odpornih verig vrednosti** preskrbe s hrano (distribucijski centri, medpanožne organizacije...);
- ✓ Povezovanje v **skupine in org. proizvajalcev, združenja**;
- ✓ **Kolektivne naložbe** v skupno pripravo blaga za trg;
- ✓ Podpora vstopanju v **sheme kakovosti**
- ✓ Podpora **kratkim dobavnim verigam** in **razvoju lokalnih trgov**

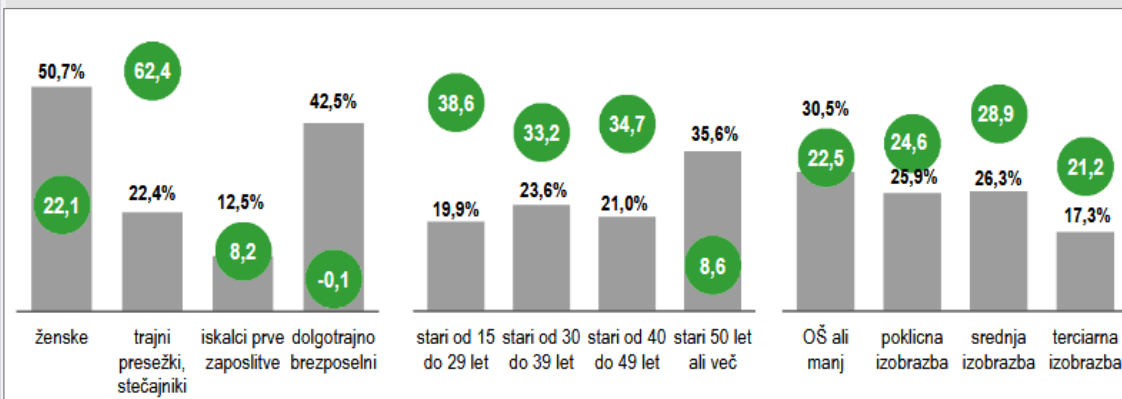

7. Vitalno podeželje

DEJSTVA

- Regionalne razlike v gospodarski, tudi infrastrukturni razvitosti, dostopu do storitev na podeželju.
- Največ brezposelnih med mladimi do 29 let (v skupini 15-24 let kar 17,5 %) in starejšimi nad 60 let (15,3 %).
- Na podeželju v povprečju manjša podjetja z manj prihodki.
- COVID-19 z negativnimi učinki na gospodarski in socialni položaj.
- Potenciali v dopolnilnih dejavnostih razvoju podjetništva in krožnem gospodarstvu.

Kategorije brezposelnih oseb, deleži (julij 2020)

Vir: Zavod RS za zaposlovanje, 2020

potrebno razmisliti o novih intervencijah v smeri:

- ✓ Razvoja osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja in zagotavljanje infrastrukturnega razvoja na podeželju;
- ✓ Socialne vključenosti prebivalcev & sodelovanja na podeželju
- ✓ Spodbujanja zaposlovanja in podjetništva na podeželju
- ✓ Razvoja krožnega gospodarstva

INTERVENCIJE

- ✓ Podpora za **obnovo in razvoj vasi** v okviru koncepta **PAMETNE VASI**
- ✓ **LEADER**
- ✓ Podpora za **naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti** na podeželju
- ✓ Naložbe v **krožno gospodarstvo**
- ✓ Podpora za **projekte EIP, prenos znanja...**
- ✓ Sodelovanje

8. Širša pričakovanja družbe

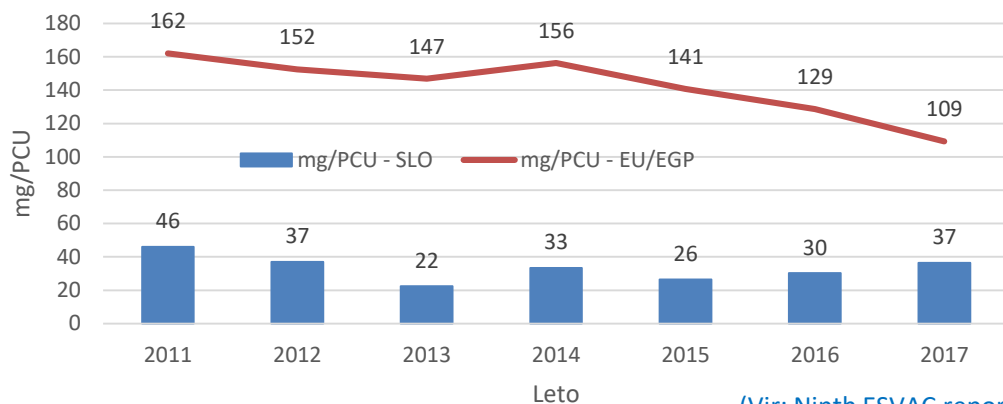
DEJSTVA

- ❑ naraščajoča odpornost mikrobov proti protimikrobnim zdravilom/antibiotikom
- ❑ prisotnost FFS v okolju (vode, tla...)
- ❑ nujnost večjega poudarka na zagotavljanju dobrobiti živali
- ❑ problematika odpadne hrane

potrebno razmisliti o novih
intervencijah v smeri:

- ✓ Bolj skrbnega »upravljanja« s protimikrobnimi zdravili/antibiotiki za zdravljenje živali
- ✓ Zmanjšanja rabe FFS
- ✓ Zagotavljanja živalim prilagojenih načinov reje
- ✓ Zmanjševanja izgub in odpadkov hrane

Prodaja veterinarskih protimikrobnih zdravil za živali za proizvodnjo hrane (v mg/PCU) v Sloveniji ter v 25 državah EU in EGP v obdobju med leti 2011 in 2017

(Vir: Ninth ESVAC report)

INTERVENCIJE

- ✓ Spodbude in podpore za vključevanje rejcev in njihovih združenj v prostovoljne programe (nadstandardno) **nizke rabe AM/antibiotikov**
- ✓ Podpore **raziskavam & razvoju**
- ✓ Specialne naložbe & aktivnosti za **zmanjšanje FFS**
- ✓ Podpora za izvajanje **živalim prilagojenih načinov reje**
- ✓ Naložbe v prilagoditev KMG na nadstandardne zahteve s področja **dobrobiti rejnih živali**
- ✓ Zmanjševanje **izgub in odpadkov hrane** (od investicij do prenosa znanja, svetovanje, R&R...)

9. Izjemna vloga AKIS in digitalizacije

DEJSTVA

- ❑ Delujoče in dobro organizirane javne službe, instituti, fakultete...
- ❑ A sistem AKIS vseeno deluje razdrobljeno.
- ❑ Prenos znanja do kmeta še vedno prešibek, prav tako pa tudi povratni pretok informacij o potrebah iz prakse.
- ❑ Digitalizacija – velik, a še neizkoriščen potencial: digitalizacija procesov, digitalizacija v proizvodnji...

potrebno razmisliti o novih intervencijah v smeri:

- ✓ Strateškega pristopa k izboljšanju sodelovanja med vsemi akterji v AKIS
- ✓ Evidentiranju potreb kmetijske prakse
- ✓ Vlaganju v dvig specializiranega znanja na vseh ravneh
- ✓ Krepitvi digitalizacije: e-kmetijstvo in e-prehrana, vlaganja v digitalizacijo v podjetjih – vlaganja v digitalne rešitve & kompetence

INTERVENCIJE

- ✓ AKIS in digitalizacija kot **horizontalna cilja** podpirata VSA področja bodoče SKP
- ✓ **Pogoj za prehod v ZELENO in DIGITALNO** ter za odziv na **podnebne spremembe**
- ✓ Ključna za **krepitev dvig produktivnosti in prehod v krožno gospodarstvo**
- ✓ Vendar **nujno okrepiti vlaganja v dvig usposobljenosti, specializirana znanja, R & R**
- ✓ Izboljšanje vlaganja v **AKIS infrastrukturo**,
- ✓ **Nadgradnja EIP...**

Nadaljnji koraki priprave SN

Kompleksna
usklajevanja
interesov,
pogledov

z javnostjo

s ključnimi deležniki iz
kmetijstva, okolja, podeželja...

v okviru celovite presoja
vplivov na okolje ter
predhodnega vrednotenja

z Evropsko komisijo

11.11. Pričetek javne
razprave o analizah
stanja, potrebah in
naboru intervencij

Nov- dec. 2020:
Vzporedno delo na
intervencijah s
ključnimi deležniki in
evalvatorji

SKP je na prelomni točki...

Nov koncept temelji na iskanju ravnovesja v zagotavljanju pravičnega prehoda, ki bo zadostil ciljem zelenega, digitalnega ter podnebno nevtralnega

- ❖ Model neposrednih plačil
- ❖ Izravnalna plačila OMD
- ❖ Investicije na gorskih OMD
- ❖ Investicije za ekološke in majhne kmetije
- ❖ Podpore za mlade kmete
- ❖ Podpore za skupine & organ. proizvajalcev...
- ❖ Sheme kakovosti
- ❖ Leader...
- ❖ Finančni instrumenti
- ❖ Upravljanja s tveganji – vzajemni sklad
- ❖ Zmanjševanje TPG in odziv na podnebne spr.
- ❖ Krožno gospodarstvo
- ❖ Bolj ambiciozni KOPOP in ciljno naravnane naravovarstvene intervencije (N2000...)
- ❖ Okoljevarstvene neproizvodne naložbe
- ❖ Verige vrednosti in skupni nastop na trgu
- ❖ Kolektivne naložbe
- ❖ Vlaganja v nadstandardno rejo živali
- ❖ Vlaganja v AKIS (spec. svetovanje, nadgradnja EIP...) in digitalizacijo

PRAVIČNO

AMBICIOZNO

HVALA ZA POZORNOST

